

OBSAH

Předmluva k druhému vydání	xvi
Předmluva k českému vydání.	xix
Obsah.	xxiii

Úvod	1
1. Ekonomie a praxeologie	1
2. Epistemologické problémy obecné teorie lidského jednání. . .	3
3. Ekonomická teorie a praxe lidského jednání.	6
Shrnutí	9

ČÁST PRVNÍ *Lidské jednání*

I. Jednající člověk	11
1. Účelové jednání a zvířecí reakce	11
2. Předpoklady lidského jednání.	13
O štěstí	14
O instinktech a pudech	15
3. Lidské jednání jako konečná danost	16
4. Racionalita a iracionalita; subjektivismus a objektivita praxeologického výzkumu.	18
5. Kauzalita jako podmínka jednání	21
6. Alter ego	22
O užitečnosti instinktů	25
Absolutní cíl	26
Vegetativní člověk	27

II. Epistemologické problémy vědy o lidském jednání.	29
1. Praxeologie a historie.	29
2. Formální a apriorní charakter praxeologie.	31
Údajná logická heterogenita primitivního člověka	34
3. A priori a realita	36
4. Princip metodologického individualismu	39
Já a my.	41
5. Princip metodologického singularismu	41
6. Jednotlivec a měnící se charakteristiky lidského jednání . . .	42
7. Předmět a specifická metoda historie	44
8. Pojmové myšlení a rozumění	47
Historie přírody a lidská historie.	53
9. O ideálních typech	53
10. Postup práce ekonomie	58
11. Omezení praxeologických pojmů	62
III. Ekonomie a revolta proti rozumu	65
1. Revolta proti rozumu.	65
2. Logické aspekty polylogismu	67
3. Praxeologický aspekt polylogismu.	69
4. Rasový polylogismus	75
5. Polylogismus a rozumění.	77
6. Argument pro rozum.	79
IV. První analýza kategorie jednání	83
1. Cíle a prostředky	83
2. Hodnotová škála	85
3. Škála potřeb	86
4. Jednání jako směna	87
V. Čas	89
1. Čas jako praxeologický faktor	89
2. Minulost, současnost a budoucnost.	90
3. Hospodaření s časem	91
4. Časové vztahy mezi jednáními	91
VI. Nejistota	95
1. Nejistota a jednání.	95
2. Význam pravděpodobnosti	96
3. Pravděpodobnost třídy jevů.	97
4. Pravděpodobnost jevu	99

5. Číselné vyjádření pravděpodobnosti jevu	102
6. Sázení, hazardní hraní a hraní her.	104
7. Praxeologická predikce	106
VII. Jednání ve světě.	107
1. Zákon mezního užitku.	107
2. Zákon výnosů	114
3. Lidská práce jako prostředek.	117
Bezprostředně uspokojující práce a zprostředkovaně uspokojující práce	122
Tvůrčí génus	124
4. Produkce	125

ČÁST DRUHÁ

Jednání v rámci společnosti

VIII. Lidská společnost	127
1. Spolupráce ve společnosti	127
2. Kritika holistického a metafyzického pohledu na společnost.	129
Praxeologie a liberalismus	136
Liberalismus a náboženství	138
3. Dělbá práce	140
4. Ricardův sdružovací zákon	141
Současné chyby spojené se sdružovacím zákonem	143
5. Důsledky dělby práce	146
6. Jednotlivec ve společnosti	146
Mýtus o mystickém společenství	148
7. Velká společnost	150
8. Útočný a ničivý instinkt.	151
Současné chybné výklady moderních přírodních věd, zejména darwinismu	155
IX. Úloha myšlenek.	159
1. Lidský rozum.	159
2. Světový názor a ideologie.	160
Boj proti omylu	165
3. Moc	169
Tradicionalismus jako ideologie.	172
4. Meliorismus a myšlenka pokroku	172

X. Směna uvnitř společnosti	175
1. Autistická směna a mezosobní směna	175
2. Smluvní pouta a hegemonická pouta.	176
3. Kalkulující jednání.	179

ČÁST TŘETÍ
Ekonomická kalkulace

XI. Hodnocení bez kalkulace.	181
1. Odstupňování prostředků	181
2. Barterový konstrukt základní teorie hodnoty a cen.	182
Teorie hodnoty a socialismus.	186
3. Problém ekonomické kalkulace	187
4. Ekonomická kalkulace a trh	189
XII. Oblast ekonomické kalkulace	193
1. Charakter peněžních záznamů	193
2. Hranice ekonomické kalkulace	195
3. Proměnlivost cen	198
4. Stabilizace	199
5. Kořeny myšlenky stabilizace	203
XIII. Peněžní kalkulace jako nástroj jednání	209
1. Peněžní kalkulace jako metoda myšlení	209
2. Ekonomická kalkulace a věda o lidském jednání	211

ČÁST ČTVRTÁ
Katalaxie aneb ekonomie tržní společnosti

XIV. Oblast působnosti a metody katalaxie.	213
1. Vymezení katalaktických problémů.	213
Odmítání ekonomie.	215
2. Metoda imaginárních konstruktů	217
3. Čisté tržní hospodářství.	218
Maximalizace zisku	220
4. Autistické hospodářství.	223
5. Stav klidu a rovnoměrně plynoucí ekonomika	224
6. Statické hospodářství	230
7. Celistvost katalaktických funkcí	231
Podnikatelská funkce ve statickém hospodářství	234

XV. Trh	237
1. Charakteristika tržního hospodářství	237
2. Kapitálové statky a kapitál	239
3. Kapitalismus	243
4. Suverenita spotřebitelů	248
Metaforické použití terminologie politické vlády	250
5. Soutěž	252
6. Svoboda	257
7. Nerovnost bohatství a příjmu	264
8. Podnikatelský zisk a ztráta	265
9. Podnikatelské zisky a ztráty v rostoucím hospodářství	270
Morální odsouzení zisku	275
Některá pozorování o strašáku nedostatečné spotřeby a o argumentu kupní síly	276
10. Průkopníci, manažeři, technici a byrokraté	278
11. Proces výběru	284
12. Jednotlivec a trh	287
13. Obchodní propagace	292
14. „Volkswirtschaft“	294
XVI. Ceny	299
1. Proces tvorby cen	299
2. Hodnocení a odhad	303
3. Ceny statků vyšších řádů	304
Omezení při tvorbě cen výrobních faktorů	309
4. Nákladové účetnictví	310
5. Logická katalaxie a matematická katalaxie	318
6. Monopolní ceny	325
Matematický přístup k teorii monopolních cen	342
7. Dobré jméno firmy	343
8. Poptávkový monopol	347
9. Spotřeba ovlivněná monopolními cenami	348
10. Cenová diskriminace ze strany prodávajícího	351
11. Cenová diskriminace ze strany kupujícího	353
12. Vzájemný vztah cen	354
13. Ceny a příjem	355
14. Ceny a výroba	356
15. Chiméra netržních cen	357
XVII. Nepřímá směna	361
1. Prostředky směny a peníze	361

2. Prozkoumání některých rozšířených omylů.	361
3. Poptávka po penězích a nabídka peněz.	363
Epistemologický přínos teorie Carla Mengera o původu peněz	367
4. Určení kupní síly peněz.	369
5. Humův a Millův problém a hybná síla peněz	376
6. Změny kupní síly vyvolané hotovostmi a statky.	379
Inflace a deflace; inflacionismus a deflacionismus	381
7. Peněžní kalkulace a změny kupní síly	383
8. Předvídání očekávaných změn kupní síly	384
9. Zvláštní hodnota peněz	386
10. Význam peněžního vztahu	388
11. Peněžní substituty	390
12. Omezení vydávání fiduciárních prostředků	392
Poznámky k diskusi o svobodném bankovníctví.	400
13. Velikost a složení držené hotovosti	404
14. Platební bilance	406
15. Směnné kurzy mezi oblastmi	408
16. Úrokové míry a peněžní vztah.	412
17. Druhotné prostředky směny	416
18. Pohled inflacionistů na dějiny	419
19. Zlatý standard	423
Mezinárodní měnová spolupráce.	427
XVIII. Jednání v průběhu času.	431
1. Hlediska při hodnocení časových období	431
2. Časová preference jako nezbytná součást jednání.	435
Poznámky k vývoji teorie časové preference	439
3. Kapitálové statky	441
4. Doba výroby, doba čekání a doba zaopatření	444
Prodloužení doby zaopatření za očekávanou délku života jednajícího člověka	448
Některá využití teorie časové preference	448
5. Převoditelnost kapitálových statků	452
6. Vliv minulosti na jednání	454
7. Akumulace, udržování a spotřeba kapitálu	461
8. Mobilita investora	464
9. Peníze a kapitál; spoření a investování	466
XIX. Úrok	471
1. Jev úroku	471

2. Čistý úrok	473
3. Výše úrokových měr	478
4. Čistý úrok v měnícím se hospodářství.	479
5. Výpočet úroku	481
XX. Úrok, úvěrová expanze a hospodářský cyklus.	483
1. Sporné otázky	483
2. Podnikatelská složka hrubé tržní úrokové míry	484
3. Cenová premie jako složka hrubé tržní úrokové míry	486
4. Úvěrový trh	489
5. Dopad změn peněžního vztahu na čistý úrok	491
6. Hrubá tržní úroková míra ovlivněná inflací a úvěrovou expanzí	493
Údajná nepřítomnost depresí v podmínkách totalitního řízení	505
7. Hrubá tržní úroková míra ovlivněná deflací a úvěrovou kontrakcí.	506
Rozdíl mezi úvěrovou expanzí a prostou inflací.	510
8. Měnová teorie hospodářského cyklu neboli teorie založená na oběžném úvěru	511
9. Tržní hospodářství postižené opakováním hospodářského cyklu	514
Role, kterou hrají v první fázi boomu nevyužité výrobní faktory	517
Omyly nepeněžních vysvětlení hospodářského cyklu	519
XXI. Práce a mzdy	525
1. Introverzivní práce a extroverzivní práce.	525
2. Radost a omrzelost z práce	526
3. Mzdy	530
4. Katalaktická nezaměstnanost	535
5. Hrubé mzdové sazby a čisté mzdové sazby	537
6. Mzdy a holé přežití	539
Srovnání historického vysvětlení mzdových sazeb a regresního teorému.	545
7. Vliv újmy z práce na nabídku práce	546
Poznámky k obecně rozšířenému výkladu „průmyslové revoluce“	552
8. Vliv tržních změn na mzdové sazby	557
9. Trh práce	559
Práce zvířat a otroků	561

XXII. Původní nelidské výrobní faktory	569
1. Obecná pozorování týkající se teorie renty	569
2. Faktor času při využívání půdy	571
3. Submarginální půda.	574
4. Půda jako prostor k zastavění	575
5. Cena půdy	576
Mýtus o půdě.	577
XXIII. Tržní data	579
1. Teorie a data	579
2. Role síly	580
3. Historická role válek a výbojů	582
4. Skutečný člověk jako datum	583
5. Období přizpůsobování.	584
6. Meze vlastnických práv a problém negativních a pozitivních externalit	587
Pozitivní externality v intelektuální tvorbě	592
Privilegia a kvaziprivilegia	594
XXIV. Soulad a konflikt zájmů	595
1. Základní zdroj zisku a ztráty na trhu.	595
2. Omezení potomstva.	597
3. Soulad „správně pochopených“ zájmů	603
4. Soukromé vlastnictví	611
5. Konflikty naší doby	612

ČÁST PÁTÁ

Spolupráce ve společnosti bez trhu

XXV. Imaginární konstrukt socialistické společnosti	617
1. Historický počátek myšlenky socialismu.	617
2. Socialistická doktrína	621
3. Praxeologický charakter socialismu.	623
XXVI. Nemožnost ekonomické kalkulace za socialismu	625
1. Problém	625
2. Neschopnost pochopit tento problém v minulosti.	627
3. Současné návrhy na socialistickou ekonomickou kalkulaci	629
4. Pokus a omyl	630

5. Kvizitrah	632
6. Diferenciální rovnice matematické ekonomie	636

ČÁST ŠESTÁ

Narušená tržní ekonomika

XXVII. Vláda a trh	641
1. Myšlenka třetího systému	641
2. Intervencionismus	642
3. Vymezení funkcí vlády	644
4. Spravedlnost jako konečný standard jednání jednotlivce	648
5. Význam laissez faire	653
6. Přímý vládní zásah do spotřeby	655
Korupce	657
XXVIII. Zásahy prostřednictvím zdanění	659
1. Neutrální daň	659
2. Úplná daň	660
3. Fiskální a nefiskální cíle zdanění	661
4. Tři třídy daňových zásahů	663
XXIX. Omezení výroby	665
1. Podstata omezení	665
2. Cena za omezení výroby	666
3. Omezení jako privilegium	670
4. Omezení výroby jako ekonomický systém	676
XXX. Zásahy do struktury cen	679
1. Vláda a autonomie trhu	679
2. Reakce trhu na vládní zásahy	683
Poznámky k příčinám úpadku antické civilizace	687
3. Minimální mzdové sazby	689
Katalaktické aspekty odborů	696
XXXI. Manipulace s měnou a úvěry	699
1. Vláda a peníze	699
2. Intervencionistický aspekt ustanovení o zákonném platidle	702
3. Vývoj moderních způsobů měnové manipulace	704
4. Cíle devalvace měny	706

5. Úvěrová expanze	710
Chiméra proticyklických politik	714
6. Devizová regulace a dvoustranné obchodní dohody	716
XXXII. Konfiskace a přerozdělování	719
1. Filozofie konfiskace	719
2. Pozemková reforma	720
3. Konfiskační zdanění	721
Konfiskační zdanění a podstupování rizika	724
XXXIII. Syndikalismus a korporativismus	727
1. Myšlenka syndikalismu	727
2. Omyly syndikalismu	728
3. Syndikalistické prvky populárních politik	729
4. Čechovní socialismus a korporativismus	731
XXXIV. Ekonomie války	735
1. Totální válka	735
2. Válka a tržní ekonomika	738
3. Válka a autarkie	741
4. Marnost války	743
XXXV. Princip blahobytu versus tržní princip	747
1. Argumenty proti tržnímu hospodářství	747
2. Chudoba	749
3. Nerovnost	753
4. Nejistota	763
5. Sociální spravedlnost	764
XXXVI. Krize intervencionismu	767
1. Plody intervencionismu	767
2. Vyčerpání rezervního fondu	767
3. Konec intervencionismu	770

ČÁST SEDMÁ

Role ekonomie ve společnosti

XXXVII. K vymezení povahy ekonomie	773
1. Jedinečnost ekonomie	773

2. Ekonomie a veřejné mínění	774
3. Iluze starých liberálů	775
XXXVIII. Místo ekonomie ve vzdělávání.	777
1. Studium ekonomie	777
2. Ekonomie jako profese	779
3. Předpovídání jako profese	780
4. Ekonomie a univerzity	782
5. Obecné vzdělávání a ekonomie	785
6. Ekonomie a občan	786
7. Ekonomie a svoboda	787
XXXIX. Ekonomie a základní otázky lidské existence	789
1. Věda a život	789
2. Ekonomie a hodnotové soudy	790
3. Ekonomické poznání a lidské jednání	792
Doslov – Joseph T. Salerno: Role Misesovy knihy „Lidské jednání“ ve vývoji moderního ekonomického myšlení.	795
Rejstřík	835
Slovník pojmů k Lidskému jednání.	851